

Zondag 14 december 2025
derde van de Advent
gaudete: wees blij!

Oneindig ons verlangen naar licht

Titel: INFINITY
Quilt gemaakt door Cathy Vincent

Overweging

Een zondag van tegenstellingen is dit. Dat heb ik wel eens vaker op een zondag gezegd. Het lijkt wel eens of de zondagse liturgie er dé plek voor is: voor tegenstellingen.

Aan de ene kant is er hoop en verwachting. Het opgewekte geluid. De woorden die moed inspreken. Wees blij! heet deze zondag dan ook. Uit de brief van Paulus aan de christenen in Filippi. Daarin schrijft hij: “Laat de Heer uw vreugde blijven; ik zeg u nogmaals: wees altijd verheugd. Laat iedereen u kennen als vriendelijke mensen. De Heer is nabij. Wees over niets bezorgd, maar vraag in alle omstandigheden aan God wat u nodig hebt en dank Hem in uw gebeden. Dan zal de vrede van God, die alle verstand te boven gaat, uw hart en gedachten in Christus Jezus bewaren.” Het slot van de brief is vol bemoediging. Wees vrolijk en geniet van het leven. Benoem wat mooi en goed is, zegt Paulus. Laat dat je gemoed bepalen. Het weerspiegelt de woorden van Jesaja. Profetie vol hoop en verwachting. Woorden als wraak en vergelding klinken ook, maar de uitwerking lijkt enkel mooi en positief te zijn: “Dan worden blinden de ogen geopend, de oren van doven worden ontsloten. Verlamden zullen springen als herten, de mond van stommen zal jubelen.” Over blijdschap en vreugde gaat het.

Aan de andere kant is er onzekerheid. Twijfel. Sceptis. “Zijt Gij waarop de wereld wacht of wachten wij een ander?” Ben jij de weg die we willen gaan en die goed is om te gaan, Jezus? Je hebt geen macht in deze wereld. Tenminste niet op de manier die wij als ‘macht’

definiëren. Jawel, die verwijzing naar de profetie van Jesaja horen we. Blinden kunnen weer zien, doven kunnen weer horen. Verlamden kunnen weer lopen. Mensen met huidvraat worden gereinigd. Doden worden opgewekt. Armen krijgen het goede nieuws te horen. Alsof je zeggen wilt: wat Jesaja voor zich zag, dat mooie visioen van de steppe die zal bloeien, dat is er nu al.

Maar hoe en waar zien we het? Waar in deze wereld van mensen als Trump en Poetin zien we de heelheid waar jij van spreekt?

Over verwachten gaat het. In de profetie van Jesaja. En in het gesprek dat Jezus voert met de leerlingen van Johannes.

Ook het gesprek dat Jezus heeft met de mensen om hem heen gaat over verwachting. ‘Waar zijn jullie in de woestijn naar gaan kijken?’ vraagt Jezus. Wat verwachtten jullie daar?

We staan er vandaag bij stil – bij verwachten. Want het is immers Advent. Tijd van oneindig verlangen naar licht. Tijd van ‘het is er nog niet’.

Onze vraag is nu misschien wel vooral: zal het ooit komen? Oké, straks wordt het Kerstmis. Dat is niet zo spannend, dat komt vanzelf. Maar wat verwachten we verder nog? Wat verwachten we ten diepste? Waar wachten we op? Dat deze wereld anders wordt, een wereld waarin God meer zichtbaar aanwezig is? Dat er meer liefde zal zijn? Dat er een einde komt aan oorlog, machtsmisbruik, vernietiging?

Is het niet zo dat we kunnen wachten tot we een ons wegen? En dat deze wereld altijd dezelfde verscheurde wereld zal blijven?

Ook in je persoonlijke leven kun je je afvragen wat je verwacht.

Verwachten ligt in de sfeer van hopen – of verlangen. De drie liggen in elkaars verlengde. Willemien vertelde me de afgelopen week van een podcast die ze hoorde. ‘Kloostercast’, heet de serie die vanuit het klooster de wereld in wordt gestuurd. Daar ging het over hoop. Ze betrof het op zichzelf. ‘Waar hoop ik op? Waar hoop ik nog op?’

Hoop kan heel dichtbij liggen. Hoop op fijne gesprekken en waardevol contact, misschien met iemand die je speciaal op het oog hebt. Hoop dat je knie toch misschien nog ietsje soepeler wordt zodat lopen niet zoveel pijn meer doet.

Verwachten kan ook alles dichttimmeren. Verwachting kan je blik vernauwen. Je hoopt op iets bepaalds en ziet daardoor niet meer wat er óók is.

Zoals wanneer je een teken van God verwacht. Daar kunnen we een vrij concreet beeld bij hebben: van hoe dat eruit moet zien. Wanneer het wel en wanneer het

niet van God komt. Of waar we God vinden. We zoeken God – en kijken daardoor over hem heen.

Ook het omgekeerde kan het geval zijn: wanneer je verwacht dat je God zeker niet zult tegenkomen. In elk geval niet, dacht ik, op de cruise die ik een week lang met mijn zoon Marik heb gemaakt. Als het daar érgens over gaat, is het over onmiddellijk genot en vermaak. Vertier en vrolijk tijdverdrijf. Vooral niet over wachten. Of de tijd nemen. Of contemplatie. Aan al je culinaire verlangens kan onmiddellijk worden voldaan, eten kun je bijna de hele dag door. Er is voortdurend muziek, via speakers en live, zodat je niet wordt overgeleverd aan de stilte. Per dag worden tussen de 30 en 50 activiteiten georganiseerd – zoals bingo en andere spellen, quizen, rondleidingen over de boot, wellness en theatervoorstellingen. Geschikt voor de korte spanningsboog van een half uur. Het is één grote show. Alles wordt gedaan om je aangenaam bezig te houden. Zodat je vooral niet hoeft te wachten.

Maar door mijn concrete beeld liep ik God misschien mis. Misschien was hij wel aanwezig in dat contact met Jennifer die altijd opgeruimd haar werk deed. In de stille momenten in de hut wanneer we uitkeken over het water. In het samen met Marik beleven van deze wonderlijke week op de Noordzee.

Het gaat dus om wachten zonder iets specifiek te verwachten. Wachten wil ook zeggen: je verzetten tegen alle soorten vooropgezette verwachting. Misschien kunnen we het daarom beter hebben over wachten dan over verwachten – zoals in het lied dat we zongen: ‘zijt Gij waarop de wereld wacht?’ Wachten... Wachten heeft te maken met pauze. Met rust en contemplatie. Dat constateert ook Dirk de Wachter. Dit jaar kwam er een nieuw boek van hem uit. Misschien is zijn naam bekend: hij is psychotherapeut en psychiater. En heeft heel wat boeken op zijn naam staan. Deze keer schreef Dirk de Wachter een boek over wachten. ‘Wachten – een levenshouding’.

Laten we onszelf weer *toelaten* te wachten, schrijft hij. We willen meestal snel resultaat. Denken dat er iets niet klopt wanneer dat resultaat uitblijft. Dan doen we iets niet goed, denken we. Zodra we dat denken, hebben we het wachten alweer verlaten. We zijn ongeduldig. Alles moet snel. Wie snel is, oogst waardering. Wie traag is, wordt meewarig bekeken: die kan niet meer meekomen, tja, de jaren gaan tellen...

Laten we onszelf weer toelaten te wachten... De Wachter maakte de noodzaak van wachten zelf mee in een tijd toen hij ziek was. De coronatijd was voor ons allen een periode van wachten. Wachten is een hele opgave in deze tijd – een tijd waarin het ongeduld onze levens is binnengeslopen. Het zit overal, in ons lijf, in ons hoofd, in onze gedachten.

Waarom wachten? Wat doet het met ons?

De Wachter citeert in zijn boek een dichteres, Maud Vanhauwaert. In een gedicht schrijft ze de zin: ‘soms is het gewoon wachten’. De regel vormt het kernpunt van het gedicht.

Maud schrijft, zoals misschien wel ieder die schrijft, mede om zichzelf moed in te spreken en te troosten. Zoals wanneer het niet wil met haar dichtwerk. In een interview vertelt ze: “Poëzie komt niet uit de lucht vallen. Ik krijg (enkel) maar inspiratie als ik achter mijn computer zit en er niet van wegloop. Ik moet mezelf trainen in een actieve vorm van wachten. Het gebeurt soms dat ik vier uur naar mijn scherm zit te staren zonder dat er iets gebeurt. Maar toch is het belangrijk om die uren door te maken. Het is verstilde, maar geen verspilde tijd. Mijn teksten blijken toch altijd mede het resultaat te zijn van die woordenloze uren. Ik moet mezelf dus ook durven belonen als ik gewoon bezig ben geweest. En niet enkel als ik de dag afsluit met bruikbaar materiaal.”

Waarom wachten?

Niet om niets te doen – het is een actief wachten. Maar om het dwingende moeten te ontstijgen. Om ons aan te zetten tot andere gedachten. Om de wezenlijkheid van het bestaan te proeven. De Adventstijd roept ertoe op: tot wachten als basishouding. Als basis voor bedachtzaamheid zowel als betrokkenheid en engagement.

Wachten is niet een soort wondermiddel tegen alle problemen. Ook moet je soms juist *niet* wachten om goed te leven. Ik denk aan situaties van geweld, van dreiging, van misbruik of mishandeling. Dat is allemaal heel erg en dat zijn situaties waar wachten niet de juiste houding is. Dan moet je handelen. Maar ten diepste kan wachten een medicijn zijn om het vol te houden. Een wachten met open ogen en een open hart. Een wachten dat helpt om scepsis en twijfel voor even los te laten. Dat je dingen van een andere kant laat bekijken. Een wachten waarin je je verbonden weet met mens en dier, met de werkelijkheid waar je in leeft. Juist als we ons afvragen: ben jij waar op de wereld wacht, Jezus? Juist als we in deze wereld, een wereld vol verwonding en verdriet, God willen tegenkomen.

Muziek

Lied: ‘Op een God die door de eeuwen...’ (t. Henk Jongerius, m. William Henry Monk; Zingt Jubilate 108)